

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@ork.police.hu

Szám: 29000-12218/ /2009. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva, budapesti lakos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel a Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) 195/2009. (VII. 01.) számú állásfoglalása megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt a panaszos feltartóztatása, igazoltatása, valamint a ruházat- és csomagátvizsgálás jogalapja tekintetében

e l u t a s í t o m,

minden egyéb vonatkozásban a panasznak

h e l y t a d o k .

A határozat ellen a Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdésére, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A Panaszos 2009. március 21-én fordult panasszal a Független Rendészeti Panasztestülethez, melyben leírja, hogy az ún. „hírhedt oszlatás” során, melyet a Budapest V. ker. Nádor utcában, 2009. március 15-én, 21:10 óra körüli időpontban bekerítés előzött meg, ő [is jelen volt]. Mindannyiukat lefűjték, megütötték, lökdösték a rendőrök. Leírja továbbá, hogy „egy alak” nekiment egy rendőrnek és a fenti események ebből a helyzetből alakultak ki.

Noha a panasz csak a fent említetteket tartalmazza, az esetről készült jelentések, valamint videofelvételek alapján rekonstruálható, hogy a helyszínen mi történt. Az V. ker. Szent István téren, egy előzőleg bejelentett rendezvényen vett részt a panaszos, majd kb. 30 társával békésen, nem hangoskodva hazaindultak. A felvételek tanúsága szerint ekkor arra lettek figyelmesek, hogy a Nádor utcában relatíve nagy létszámú rendőri erő közeledik feléjük, majd körbeveszik őket. Ekkor kifejezték nemtetszésüket, ám ezt sem hangosan, csak egymás között, beszélgetés formájában. A háttérben hangosbeszélőn elhangzott felszólítás is hallható, azonban ez, a felvétel minősége miatt értehetetlen, és nem megállapítható, hogy az mit tartalmazott és mire vonatkozott.

A helyszínre érkezett rendőri erők – fokozott ellenőrzés keretében – megkezdtek az igazoltatások és ruházat-átvizsgálások végrehajtását, amikor az egyik rendőrt egy személy megtámadta, majd ezt követően többen a rendőrsorfallal szembe támadólag léptek fel. Ekkor a támadás közelében álló rendőr a további támadások és összetűzések megelőzése érdekében kényszerítő eszközt – könnygázt – alkalmazott. A könnygáz hatása mind a tömeget, mind a csapaterőben lévő rendőröket érte, ezért az intézkedések végrehajtását ezt követően a könnygáztól távolabb álló rendőrök folytatták. A tömeg szétszéledt.

A biztosítást irányító törzs parancsnoka a könnygáz alkalmazását követően mentő gépkocsikat irányított a helyszínre, azonban mentők személyzetétől senki nem kért ellátást. A tömegkezelési feladatok végrehajtása során – tekintettel arra, hogy sem a helyszínen lévő mentőknél, sem később egészségügyi panaszokkal senki nem jelentkezett – személyi sérülésről a rendőrségnek nincs tudomása.

Két személyt az eset következményeként a rendőrök hivatalos személy elleni erőszak, illetve annak kísérlete miatt előállítottak. Ezekben az ügyekben az eljárás a Budapesti Nyomozó Ügyészségen jelenleg folyamatban van.

A panaszos a fentiek során kialakult helyzet miatt fordult a Panasztestülethez.

II.

A Panasztestület a vizsgálatot követően hozott állásfoglalásában megállapította, hogy a terület elhagyásának megakadályozásával, „körbezárásával”, valamint az aránytalan könnygázhasználattal, „súlyosan sérült a panaszos emberi méltóságához¹, személyi

---

¹ A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 54. §-a.

szabadsághoz és személyi biztonsághoz², a testi épséghez³, továbbá a békés gyülekezéshez⁴ való joga”. A Panasztestület megítélése szerint a súlyos alapjogsértés egyértelműen megállapítható.

III.

1./ A Panasztestület állásfoglalásában a jogalap megítélése – ennek kapcsán a fokozott ellenőrzés elrendelése – vonatkozásában arra az álláspontra jutott, hogy „*a rendőrség indokoltan rendelt el fokozott ellenőrzést.*”

A Panasztestület a tömeg körbezárása kapcsán kifejti, hogy az Rtv. 30. § (3) bekezdése nem teremt jogalapot a helyszínről kilépő személyek – a panaszbeadványban leírt – feltartóztatására és kiléptetésük ruházat, csomag átvizsgálásához kötésére (...) ezért a távozni kívánó személyek akár rendőrségi kordonnal, akár rendőrsorfalal történő körbezárása, és így távozások megakadályozás jogsértő.

A Panasztestület e körben kifejtett véleménye egyes részeivel egyetértve, álláspontom a következő. A rendezvénybiztosítás parancsnoka a neki szolgáltatott információk alapján – 100-120 fős tömeg indult meg a Kossuth tér felé – döntött arról, hogy a Nádor utcában közlekedő személyeket körbezáratja és velük szemben fokozott ellenőrzés keretében rendőri intézkedéseket hajtanak végre.

Ebben az esetben a Rendőrség csak akkor tudta végrehajtani az igazoltatásokat és a ruházat átvizsgálásokat, ha a helyszínen lévő személyeket feltartóztatja és ennek egyik műveleti eszköze volt a tömeg körbezárása. Erre a hivatkozott jogszabályok megfelelő felhatalmazást adtak. A fokozott ellenőrzés elrendelésének indoka – melyet a Panasztestület állásfoglalásában szintén nem vitat – a Budapest területén, több helyen és időben megrendezésre kerülő demonstrációk miatt fennállt. A demonstrációk békés lebonyolításának biztosítása a rendőrségnek az Rtv. 13. §-ából⁵ nyilvánvalóan levezethető feladata.

A rendezvénybiztosítás egy komplex, rendőrszakmai szempontból magas fokú szervezettséget, tervezettséget igénylő feladat. A biztosítás parancsnoka felkészült, a demonstrációk kezelésében nagy tapasztalattal rendelkező rendőri vezető, aki képes megfelelően dönteni a rendőri erők bevetéséről. E tevékenység maradéktalan végrehajtásához a hatályos, már idézett jogszabályok biztosítják a rendőrség számára az eszközöket. Ilyen eszköz a fokozott ellenőrzés elrendelése, és ennek keretében a csapatszolgálati egységek igénybevétele. A tömegrendezvényeken az ott megjelentek magatartása előre nem

² Az Alkotmány 55. § (1) bekezdése.

³ Az Alkotmány 70/D. § (1) bekezdése.

⁴ Az Alkotmány 62. § (1) bekezdése.

⁵ **13. § (1)** A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

(2) A rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.

(3) Ha a rendőrt az intézkedés megtételében tárgy akadályozza, azt eltávolíthatja, vagy az akadályt más módon elháríthatja, az ezzel okozott kárért a Rendőrségnek az intézkedés alapjául szolgáló cselekményben vétlen károsultat kártalanítania kell.

kiszámítható. A Rendőrség részéről az ellenőrzések végrehajtása, a rendőri jelenlét, a közrend és a közbiztonság fenntartása érdekében éppen azért történik, hogy a rendezvényeken megjelenő állampolgárok békés gyülekezéshez való joga biztosított legyen.

Ugyanakkor a Panasztestület azon véleményét *osztom*, miszerint a körbezárás – a videofelvételek tanúsága szerint a kb. 10-20 fős, látszólag békésen, részben az úttesten, részben a járdán haladó társaság mozgását, viselkedését figyelembe véve – aránytalan és indokolatlan volt. Az, hogy a tömeg nagysága lényegesen kisebb volt az előre jelzettnél fontos tényező az eset megítéléséhez. Az ügyről készült jelentések és a helyszíni felvételek alapján megállapítható, hogy az információ áramlás a csapaterős egységek és a rendezvény biztosítását vezetőik között nem volt elégséges. A parancsnokhoz nem jutott el az az információ, hogy nincs olyan mértékű tömeg a Nádor utcában, ami annak körbezárását indokolná. A végrehajtó egységek pedig a közvetlen parancsot teljesítették, nem volt mérlegelési lehetőségük az ott megjelenő személyek létszámától függően. Mindezek alapján tehát az állapítható meg, hogy a rendezvénybiztosításért felelős parancsnokok hatékonyabb munkaszervezéssel gondoskodhattak volna arról, hogy minden, az érintett utcákban történő eseményekről szóló információ haladéktalanul eljusson hozzájuk. Ezen adatok birtokában dönthettek volna arról, hogy a rendőri erőket visszarendeljék és a körbezárást megszakítsák.

Mindezek alapján – a Panasztestület állásfoglalásával egyetértve – megállapítható, hogy az Rtv. 30. § (1), valamint (3) bekezdése kellő jogalapot biztosított ugyan a rendőrségnek a fokozott ellenőrzés keretében történt igazoltatások és ruházat átvizsgálások végrehajtására, azonban a tömeg körbezárása nem. Ezzel kapcsolatban a Panasztestület álláspontja az, hogy a körbezárás – megfelelő jogalap híján – súlyosan korlátozta a panaszosnak az Alkotmány 55. § (1) bekezdésében biztosított személyes szabadsághoz való jogát.

Ezzel kapcsolatban, a már kifejtettek mellett fontosnak tartom leszögezni, hogy a panaszos feltartóztatása éppen a rendezvények rendjének fenntartása érdekében történt és a személyes szabadsághoz való jogát (ezen belül a szabad mozgáshoz való jogát) a fokozott ellenőrzés miatt fennálló, és ennek alapján fellépő rendőri erők csak a szükséges ideig és mértékig korlátozták.

2./ Budapest rendőrfőkapitánya 2009. március 14-én 0:00 órától 2009. március 16-án 8:00 óráig Budapest teljes területére fokozott ellenőrzést rendelt el (01000/12945/2009. ált. sz. egyedi utasítás). Az utasítás indokolása szerint Budapest területére számos demonstrációt jelentettek be erre az időszakra, „mely rendezvényeken várhatóan jelentős számú ember jelenik meg”. A rendezvények biztosítása érdekében indokolt tehát a személy- és járműforgalom fokozott ellenőrzése. Az Rtv. 30. §-a alapján⁶ az intézkedő rendőrnek lehetősége van a fokozott ellenőrzéssel érintett területen tartózkodó személyt igazoltatni, ruházatát, csomagját, járművét átvizsgálni, amennyiben úgy ítéli meg, hogy ez a törvényben

⁶ **30. § (1)** A Rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítása, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja.

(2) A Rendőrség az (1) bekezdésben írt cél elérése érdekében épületet, építményt, helyszínt, csomagot és járművet átvizsgálhat.

(3) A Rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja.

meghatározott célok (elsősorban a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása) eléréséhez szükségesnek mutatkozik.

A 2009. március 15-i rendezvények biztosítását ellátó törzs parancsnok azért adta a csapatszolgálati erőknek azt az utasítást, hogy menjenek a fenti helyszínre, mert 18.20 órakor a Jobbik Magyarországért Mozgalom rendezvénye véget ért, és a Rendőrség a tömegből olyan információkkal rendelkezett, hogy a demonstrálók, kb. 100-120 fő a Kossuth tér felé vonul. A rendezvények és az azon részt vevők nagy számára, valamint a korábbi években az ilyen jellegű rendezvényeken történt eseményekre tekintettel – mivel alappal számítani lehetett a helyszíneken a rendbontók megjelenésére, a közrend és a köznyugalom megzavarására – történt meg a Kossuth tér és az Alkotmány utca rendőri erőkkel történő megerősítése, továbbá a Nádor utca érintett részén megjelenő tömeg igazoltatása és ruházat átvizsgálása.

A panaszban írt helyen és időpontban a rendőri erők 40-50 főnyi csoport vonulására lettek figyelmesek, melynek során a helyszínbiztosítást végző parancsnok megállapította, hogy ún. „vonulós demonstrációról” van szó, melyet nem jelentettek be. Ekkor megtörtént az intézkedés a jelenlévők körbekerítésére, abból a célból, hogy az egyenkénti igazoltatás, majd a „résztvevők” elengedése megtörténhessen. Alapvetően volt hibás azonban az az álláspont, hogy a helyszínen vonulós demonstráció történt. Az esetről készült videofelvételek alapján ez egyértelműen kizárható: az előzőleg megtartott demonstráció résztvevői egy kisebb csoportban hazafelé vonultak, az azonban tény (esetleg megtévesztő tény lehetett), hogy ezt az úttesten tették. Semmi nem utalt viszont arra, hogy ezek a személyek bármilyen rendbontásra, vagy egyéb garázda cselekmény elkövetésére készültek volna.

Az igazoltatások megkezdése után az egyik, jelenlévő személy tetteleg kezdte bántalmazni a vele szemben intézkedést foganatosító rendőrt, aki – a 01040/503082/2009. id. sz. parancsnoki kivizsgálásról szóló jelentés szerint – a tanult önvédelmi fogásokkal a földre akarta vinni a támadót, azonban ennek során elesett. A tömegben lévő személyek ekkor, a jelentés szerint „támadóan léptek fel” a rendőrökkel szemben, mert úgy ítélték meg, hogy társuk ellen indokolatlanul alkalmaznak erőszakot. A videofelvételek alapján megállapítható azonban, hogy ha ilyen történt is, ti. hogy a tömeg támadóan lépett fel a rendőrökkel szemben, ez nem látszott, vélhetően az azonnal, nagy mennyiségben alkalmazott könnygáz miatt.

Az esetről az alábbi dokumentumok állnak rendelkezésre:

a) *Az intézkedésben részt vevő, csapatszolgálatban, a rendezvénybiztosításával kapcsolatos feladatokat ellátó öt rendőr 01040/503082/2009. is. sz. közös jelentése a kényszerítő eszköz – könnygáz – alkalmazásáról*, melyben az áll, hogy demonstráló tömeg kísérésében vettek részt, amely a Budapest V. kerület Szent István térről indulva haladt a Zrínyi utcán, majd fordult a Nádor utcába. Ekkor a parancsnoktól utasítást kaptak a tömeg bekerítésére, majd a személyek igazoltatására és ruházat átvizsgálására. A jelentés szerint a kb. 40-50 főből álló tömegből egy személy az egyik intézkedő rendőrré támadt, ezért vele szemben személyes szabadságot korlátozó intézkedés került alkalmazásra, melyet a tömeg észlelve az intézkedést foganatosító rendőrrel, valamint az azt biztosító rendőrökkel szemben hirtelen támadó jelleggel lépett fel, amit a sorfalban álló rendőrök is észleltek. Mivel a késedelem veszélyeztette volna az intézkedés eredményességét, ezért felszólítás nélkül könnygázt alkalmaztak a támadás megtörésére, elhárítására. E jelentés végén lévő parancsnoki kivizsgálás

szerint a kényszerítő eszköz alkalmazása az Rtv. 49. § (1) bekezdés a) pontja alapján⁷ jogszerű és szakszerű volt. A parancsnok az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdésében⁸ meghatározott arányosság követelményét megvizsgálta és megállapította hogy az intézkedés arányos volt.

b) *A rendőrrre támadó személy előállításáról szóló 01130/504925/2009.id. sz.rendőri jelentés* szerint a Budapest V. kerület Bazilikánál lévő rendezvényen résztvevő személyek igazoltatásának elrendelését követően az ott lévő tömeg a Budapest V. kerület Nádor utca felé mozgott a Zrínyi utcában, közben agresszívan hadonásztak és kiabáltak. A Budapest V. kerület Nádor u. 2. szám előtt a tömeg megállt és szembefordult a mozgósorfalal. Ekkor a parancsnok utasítására igazoltatásba kezdtek a rendőrök. Az egyik, intézkedés alá vont személy a rendőrnek azt mondta, hogy „nem igazolom magam”. Ekkor a rendőr a jobb kezét megfogva figyelmeztette, hogy ruházat-átvizsgálást fog vele szemben végrehajtani, de a személy a kezét a rendőr fogásából kihúzta, majd kétszer megütötte a rendőr sisakját. Ezt követően a rendőr a sorfal mögé akarta húzni, de mivel valaki már feküdt a földön, benne a rendőr megbotlott és magával rántotta a támadót is. Két másik rendőr lehúzta a rendőrrel a támadó személyt és semleges helyre kísérték. Ekkor a tömeg a csapaterő ellen támadólag lépett fel, ezért könnygáz alkalmazására került sor.

E jelentés végén lévő parancsnoki kivizsgálás szerint az Rtv. 19. § (1) bekezdése (rendőri intézkedésnek való ellenszegülés)⁹, 29. § (1) bekezdése (igazoltatás)¹⁰, 47. § (testi kényszer)¹¹, 48. § b) és c) pontja (bilincshasználat)¹² alapján jogszerű, továbbá a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló (továbbiakban: szolgálati szabályzat) 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 38. §-a¹³, 39. §-a¹⁴, 59. § (2)

⁷ 49. § (1) A rendőr a szolgálatban rendszeresített, vegyi vagy elektromos sokkoló eszközt, illetőleg rendőrbotot vagy kardlapot alkalmazhat

a) a mások vagy saját életét, testi épségét, illetőleg a vagyonbiztonságot közvetlenül veszélyeztető támadás elhárítására.

⁸ 15. § (1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

(2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

⁹ Rtv. 19. § (1) A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

¹⁰ Rtv. 29. § (1) A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

¹¹ Rtv. 47. § A rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.

¹² Rtv. 48. § A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

b) támadásának megakadályozására,

c) szökésének megakadályozására,

¹³ Szolg. Szab. 38. § (1) Az igazoltatás során a rendőr elkéri az igazoltatott személyazonosító igazolványát vagy egyéb, a személyazonosságot hitelt érdemlően igazoló okmányát. Ha az okmány valódisága kétséges, a rendőr ellenőrző kérdéseket tehet fel. Felszólítja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlítja. Az intézkedés során minden esetben ellenőrizni kell az igazoltatott személy és a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS), a körözési információs rendszerben, illetőleg - szükség szerint - a személyi adat- és lakcím nyilvántartásban, vagy az okmány-nyilvántartásban.

bekezdése¹⁵, valamint a 60. § b) és d) pontja¹⁶ alapján az előállítás jogszerű és szakszerű volt.

c) *A rendőrrre támadó személlyel szemben végrehajtott intézkedést kivizsgáló parancsnoki jelentés* szerint a Budapest V. kerület Szent István téren lévő Szent István Bazilikánál teljesített szolgálatot, amikor 21.00 óra körül a Bazilika előtti téren több század bevonásával csapatszolgálati taktikai művelet került végrehajtásra, melynek során az ott tartózkodó személyek igazoltása történt meg. A téren lévő tömeg hangosan kiabálva indult meg a Budapest V. kerület Nádor utcában a József Attila utca felé. Taktikai elem részeként a tömeg átkarolásra került a Nádor utca József Attila utca kereszteződésénél, és a rendőri erők igazoltató tevékenységbe kezdtek. Az igazoltatások végrehajtása közben a parancsnoknak jelentette az egyik intézkedésben résztvevő rendőr, hogy sérelmére hivatalos személyi elleni erőszakot követtek el.

Egy személy a tömegben az igazoltatása során a személyazonosság igazolását megtagadta, majd a rendőr csomag- és ruházat-átvizsgálást akart végrehajtani, amikor a támadó személy kiszabadította magát a rendőr fogásából, majd a rendőrt kétszer megütötte. Ezt követően a rendőr, a tanult önvédelmi fogásokkal próbálta a támadó személyt a sorfal mögé húzni, de hátrálás közben hátra esett és magára rántotta a támadó személyt. A tömeg ekkor támadólag lépett fel, és ezért könnygázspray alkalmazására került sor. A támadó személy későbbi meghallgatása során elismerte a támadás tényét. A közelben lévő rendőrök a parancsnoki kivizsgálás során történt meghallgatásukkor elmondták, hogy egy személy megtámadta társukat, valamint, hogy mind a rendőr, mind a támadó személy a földre kerültek, majd a tömeg nyomása miatt egy másik rendőr is a földre került.

---

(2) Az igazoltatás során meg kell állapítani a személy azonosságát, és az igazoltató lapon rögzíteni kell annak az igazoltatottnak az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatásának helyét, idejét és okát, akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják.

(3) Az Rtv. 24. §-ának (4) bekezdésében meghatározott intézkedéskor a rendőr a szolgálat befejezését követően haladéktalanul írásos jelentést tesz, amely tartalmazza az igazoltatással érintett személynek az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése szerinti adatait. Az igazoltatást kérő részére az igazoltatott személy adatait is a rendőrkapitányság adhatja ki.

¹⁴ Szolg. Szab. 39. § (1) A fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatalóság illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott-tartózkodókat igazoltatják.

(2) Fokozott ellenőrzés végrehajtását az egész ország területén vagy több megye illetékességi területén az országos rendőrfőkapitány, a bünyügyi főigazgató, a rendészeti főigazgató, illetékességi területén a rendőrfőkapitány, a bünyügyi igazgató, a rendészeti igazgató, a rendőrkapitány vagy az ügyeletvezető, határrendészeti kirendeltség vezetője, továbbá a hatáskörük szerint ellátott speciális feladatok végrehajtása során a Repülőtéri Rendőr Igazgatóság igazgatója, a Köztársasági Őrezred parancsnoka vagy a Készenléti Rendőrség parancsnoka rendelheti el.

(3) A (2) bekezdésben meghatározottaknak megfelelően, az államhatár őrzése, a határforgalom ellenőrzése és az államhatár rendjének fenntartása érdekében fokozott (határrendészeti) ellenőrzést rendelhet el az országos rendőrfőkapitány, a rendészeti főigazgató vagy a határrendészeti főosztályvezető, a rendészeti igazgató vagy a határrendészeti tevékenységért felelős vezető, a rendőrkapitány vagy a határrendészeti tevékenységért felelős vezető, a határrendészeti kirendeltség vezetője vagy a határrendészeti helyettese, Repülőtéri Rendőr Igazgatóságon a rendészeti igazgató-helyettes, a határrendészeti vagy a határellenőrzési osztály vezetője.

(4) A tervezett fokozott ellenőrzést a jogosult vezető előzetesen szükség szerint, az elrendeltet pedig a végrehajtását követően előljárójának jelenti.

¹⁵ Szolg. Szab. 59. § (2) A testi kényszer alkalmazása során a rendőr felhasználhatja az önvédelmi fogásokat is.

¹⁶ Szolg. Szab. 60. § (1) Bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt:

b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja,

d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,

A parancsnoki kivizsgálás szerint az intézkedés – a rendőrré támadó személlyel történő intézkedés, és nem a könnygázspray bevetése – az Rtv. 19. § (1) bekezdése (rendőri intézkedésnek való ellenszegülés), 29. § (1) bekezdése (igazoltatás), 47. § (testi kényszer), 48. § b) és c) pontja (bilincshasználat) alapján jogszerű, továbbá a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló (továbbiakban: szolgálati szabályzat) 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 38. §-a, 39. §-a, 59. § (2) bekezdése, valamint a 60. § b) és d) pontja alapján szakszerű volt. Ez a parancsnoki kivizsgálás a könnygáz használatára, jogalapjára és annak indokoltására, arányosságára nem tért ki.

d) A rendelkezésre álló videofelvételek a következő, az ügy szempontjából releváns információkat tartalmazzák. A felvételen jól látható, hogy a tömeget a rendőrsorfall elölről és hátulról is körbe zárta, továbbá a jelenlévőket egy rendőr hangosbeszélőn felszólítja –valószínűleg – arra, hogy tegyenek eleget a rendőri ellenőrzésnek. A felvételen látható, hogy a sorfall egyik szélső részén egy személy az egyik intézkedő rendőrrel szemben támadólag lépett fel, amelyet dulakodás, majd a tömeggel szemben könnygáz használat követett. A felvételen látható, hogy a megtámadott rendőrt körülölelő embertömeg az első gázszórásra szétszéledt. A könnygáz sprayt használó rendőr körül egy kb. 2 méteres üres terület keletkezett és ekkor még egy alkalommal, karjával félkört leírva újabb szórást végzett a rendőr.

A Panasztestületnek a fokozatosságra és az arányosságra vonatkozó megállapításaival egyetértve, e kérdés megítéléshez fontosnak tartom azt leszögezni, hogy a könnygáz sprayt alkalmazó, csapaterős szolgálatot ellátó rendőr egy korábbi utasításra hajtott végre mind az adott helyszínre vonulást, majd az ott tartózkodó tömeg körbezárását és igazoltatását. A rendőrök megtámadó személy miatt a tömeg erőszakos fellépése következtében megfelelő volt a könnygáz használatát illető döntés. A könnygáz mennyisége és a szórás iránya tekintetében azonban az aránytalanság egyértelműen megállapítható. A videofelvételen látható, hogy a támadólag fellépő személlyel szemben már elérte célját a könnygáz használata. Annak ellenére, hogy a tömeg szétszéledt és a további támadástól már egyértelműen nem kellett tartania a rendőr tovább használta a könnygáz sprayt és nyilvánvalóan indokolatlanul, a támadástól messzebb álló, teljes mértékben vétlen személyek felé fújta a gázt.

Egyértelmű tehát, hogy a leírt eset során a helyszínbiztosítást végző erők nem mérték fel az adott helyzetben használható kényszerítő, illetve vegyi eszközök szükségességét, valamint arányosságát (sorrendjét), melynek során megtorló jellegű volt a gázspray használata. Ez nyilván – részben – az ijedtségből és a helyzet ismeretlensége miatti meglepődöttségből is fakadt, szakmailag, jogilag és emberileg viszont a rendőr részéről nem menthető az ilyen indulat.

3./ Abban a kérdésben, hogy a panaszost, ütötték, lökdösték-e, nem lehet megnyugtatóan állást foglalni, ugyanis az események „elfajulásával” egyenes arányban romlott a videofelvétel minősége is, így azon a könnygáz alkalmazása után nem látható, mi történt a panaszossal. Az eset összes körülményeinek mérlegelése után azonban egyáltalán nem kizárt, hogy az általa leírtak valóban megtörténtek.

4./ Összességében elmondható, hogy egy, a körülmények és véletlenek szerencsétlen összejárásából, valamint sorozatosan elkövetett szakmai hibák miatt alakultak úgy a Nádor utcában események, ahogyan. Ennek során a helyszínen vonuló tömeg „jellegének” és a jelenlévők számának téves megállapítása, valamint a velük szemben alkalmazott intézkedések

aránytalansága, egy intézkedés alá vont személy támadása, valamint ennek – eleséssel végződő – elhárítása, az események mindkét fél részéről történő félreértelmezése vezetett a „tömegoszlatáshoz”.

Fentiek alapján – a Panasztestület állásfoglalásának indokolásában foglaltakat is figyelembe véve – a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- *A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 54., 55., 62., 77/D. §§-a;*
- *a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) és 326. § (7) bekezdése;*
- *a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdése, 109. § (1) - (3) bekezdése;*
- *a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 13., 15., 19. és 29. §§-a, 30. §-a, a 33. § (2) bekezdése, 47., 48. és 49. §§-a, a 92. § (1) bekezdése, a 93/A. § (7) és (9) bekezdései;*
- *a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 38., 39., 59. és 60. §§-a.*

Budapest, 2009. július „ „

Dr. Bencze József r. altábornagy